

Пропозиції щодо надання переваг членам профспілок при укладенні колективного договору

Відповідно Закону України «Про колективні договори і угоди» положення колективного договору поширюються на всіх працівників підприємств незалежно від того, чи є вони членами профспілки. Така норма ґрунтується на статті 36 Конституції України, якою встановлено, що ніхто не може бути примушений до вступу в будь яке об'єднання громадян чи обмежений у правах за належність чи неналежність до громадських організацій.

Рекомендація МОП № 91 щодо колективних переговорів передбачає, що положення колективного договору мають поширюватись на всіх працівників відповідної категорії, які працюють на охоплених колективним договором підприємствах, **якщо в ньому не передбачено інше.**

Безумовно, при діючому в даний час законодавстві, режими роботи, тривалість робочого часу і відпочинку, умови і охорона праці, нормування і оплата праці мають бути єдині для всіх працівників незалежно від членства у профспілках. **В іншому випадку це може розглядатися як дискримінація у сфері праці.**

Разом з тим у колективному договорі можуть встановлюватись пільги, переваги та гарантії для окремих категорій працівників чи за окремі досягнення у праці, в тому числі і для членів профспілки, профспілкових активістів. Це передусім пов'язано з тим, що укладення колективного договору стало можливим за рахунок наполегливої роботи первинної організації профспілки, та сплати профспілкових внесків кожним членом профспілки для забезпечення її діяльності.

У зв'язку з зазначеним вище пропонується орієнтовний перелік норм, які можна було б включити до колективного договору:

I. Виборний орган первинної профспілкової організації (профспілковий комітет) зобов'язується забезпечити працівникам-членам профспілки:

<i>Зміст пропозицій</i>	<i>Назви законів чи інших нормативно-правових актів, норм статей, частин, пунктів, які підтверджують підстави для включення</i>
юридичний захист у разі невивплати заробітної плати працівникові;	Закон України «Про професійні спілки, їх права і гарантії діяльності», ч. 7 ст. 21, п. 3, 8, 12 ч.1 ст. 38
отримання безоплатних консультацій фахівців вищих профспілкових органів з питань оплати праці, охорони праці, пенсійного забезпечення, соціального страхування та інших;	Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», ст. 19, ч. 7 ст. 21
представництво та захист прав в судах з питань соціально-трудова відносин;	Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», ч. 4 ст. 19, п. 1 ч. 1 ст. 38
захист прав у комісії з трудових спорів на підприємстві;	Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», п. 8 ч. 1 ст. 38
безоплатні консультації технічних інспекторів праці центральних профспілкових органів з питань прав працівників на безпечні і здорові умови праці, попередження настання нещасних випадків на виробництві, проведення атестації робочих місць, здійснення заходів щодо усунення шкідливих факторів виробництва, забезпечення роботодавцем доплат та інших додаткових пільг за роботу в шкідливих, важких і небезпечних умовах;	Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», п. 12 ч. 1 ст. 38, ч. 7 ст. 21 Закон України «Про охорону праці». ст. 7
отримання матеріальної допомоги за рахунок коштів профспілкового бюджету;	Податковий Кодекс України підпункт 165.1.47. п. 165.1 ст. 165 Закон України «Про податок з доходів фізичних осіб», ч. а) підпункту 4.3.5. п. 4.3. ст. 4
забезпечення путівками на відпочинок, оздоровлення та лікування на території України працівників-членів профспілок та/або його дітей віком до 18 років, які надаються йому безоплатно або із знижкою (у розмірі такої знижки) професійною спілкою, до якої зараховуються профспілкові внески платника податку - члена такої професійної спілки, створеної відповідно до законодавства України, або за рахунок коштів відповідного фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування;	Податковий Кодекс України підпункт 165.1.35 п.165,1. ст.165 Закон України «Про податок з доходів фізичних осіб», підпункт 4.3.24. п. 4.3. ст. 4
повне або часткове відшкодування витрат сім'ї, пов'язаних з похованням члена профспілки, його	Податковий Кодекс України підпункт

рідних та близьких	165.1.47. п. 165.1 ст. 165 Закон України «Про податок з доходів фізичних осіб», ч. а) підпункту 4.3.21. п. 4.3. ст. 4
отримання цільової благодійної допомоги на лікування та придбання ліків;	Податковий Кодекс України підпункт 165.1.47. п. 165.1 ст. 165 Закон України «Про податок з доходів фізичних осіб», ч. а) підпункту 9.7.4. п. 9.7. ст. 9
отримання грошових виплат, подарунків з нагоди свят (у т.ч. професійних) або днів народження (ювілеїв);	Податковий Кодекс України підпункт 165.1.39. п. 165.1. ст. 165
безоплатне отримання новорічних дитячих подарунків та квитків на новорічні вистави за рахунок коштів профспілкового бюджету;	Закон України «Про звільнення від оподаткування грошових коштів, які спрямовуються на проведення новорічно-різдвяних свят для дітей та на придбання дитячих святкових подарунків», ст. 1, 2, 3
консультації довіреного лікаря профспілок з питань охорони здоров'я, проведення періодичних профілактичних медичних оглядів, поліпшення умов праці, а також професійних захворювань;	
користування послугами профспілкових закладів освіти, культури, оздоровлення та фізкультурно-спортивного спрямування у встановленому порядку;	Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»
публікації точки зору члена профспілки, профспілкового активіста з питань трудового життя в профспілкових засобах масової інформації.	
сприяння захисту прав працівників – членів профспілки, як споживачів товарів, робіт і послуг через органи Держспоживінспекції України;	В рамках укладеного Меморандуму про співробітництво між Державною інспекцією України з питань захисту прав споживачів та Федерацією професійних спілок України
ініціювання вирішення спірних питань у цій сфері вищими органами законодавчої і виконавчої влади України	

II. Профспілковий комітет надає допомогу виключно членам профспілки з наступних питань:

<i>Зміст пропозицій</i>	<i>Назви законів чи інших нормативно-правових актів, норм статей, частин, пунктів, які підтверджують підстави для включення</i>
захист від незаконного звільнення шляхом перевірки підстав для звільнення за ініціативою роботодавця, дотримання встановленої законодавством процедури звільнення, врахування переваг працівника та досягнень у його роботі, відмови у наданні згоди на звільнення за наявності для цього підстав;	Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», ст. 22, 39 Кодекс законів про працю України, ст. 42, 43-1, 49-2
порушення питань в інтересах члена профспілки, які потребують вирішення місцевими і центральними органами виконавчої влади, правоохоронними органами, органами місцевого самоврядування (місцевими радами) та їх виконавчими органами і затребування необхідної інформації щодо їх вирішення;	Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», ч. 1 ст. 19, ст. 28
організація (і при необхідності – оплата) незалежної експертизи умов праці на робочому місці, встановлення обсягу необхідних пільг і компенсацій за результатами проведеної атестації робочих місць за умовами праці;	Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»,
перевірка правильності оформлення пенсійних документів роботодавцем, консультативна допомога профспілкових фахівців у розрахунку розміру призначеної пенсії;	Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», ст. 38 Кодексу законів про працю, ст. 247
контроль за умовами проживання працівника в гуртожитку;	
отримання матеріальної допомоги за рахунок коштів профспілкового бюджету;	Податковий Кодекс України підпункт 165.1.47. п. 165.1 ст. 165 Закон України «Про податок з доходів фізичних осіб», ч. а) підпункту 4.3.5. п. 4.3. ст. 4
забезпечення путівками на санаторно-курортне лікування, оздоровлення та відпочинок безоплатно або зі знижкою працівників, їхніх сімей та дітей, оплати спортивних секцій для дорослих і дітей за рахунок коштів профспілкового бюджету;	
громадська підтримка у разі балотування на виборах до складу сільської, міської, районної, обласної ради.	
надання безкоштовної правової допомоги (консультації, складання позовних заяв, апеляції, представництво в судах) та захист члена	Постанова Президії ФПУ «Про соціальну картку члена профспілки – членської організації» від 11.02.2009

профспілки;	№ П-31-18
пільги в одержанні послуг санаторно-курортного лікування;	
користування касою взаємодопомоги;	
придбання товарів і отримання послуг зі знижкою;	
користування іпотечним кредитуванням;	
підтримка при працевлаштуванні;	
можливість контролю за накопиченням власних відрахувань та звіту щодо зобов'язань перед застрахованою особою;	
безкоштовне відкриття пенсійного рахунку в одному з недержавних пенсійних фондів, засновниками яких є профспілки, що входять до складу ФПУ;	
фінансова допомога при настанні страхового випадку та потребі в медичному лікуванні;	
контроль за своєчасними діями роботодавця щодо виконання обов'язків по оплаті праці, наданню соціальних гарантій та пільг;	
фінансове забезпечення при отриманні кредиту;	
оперативне отримання субстанції потрібної крові у разі настання нещасного випадку члена профспілки або його родини.	
клопотання перед роботодавцем або його уповноваженим представником щодо підвищення кваліфікаційного розряду члена профспілки при умові виконання норм виробітку;	
клопотання щодо вступу до профспілкових вищих навчальних закладів члена профспілки або його дитини на пільгових умовах;	
допомога у поліпшенні житлово-побутових умов через молодіжно-житлове кредитування на будівництво житла	

III. В інтересах працівника-члена профспілки в першочерговому порядку проводиться:

<i>Зміст пропозицій</i>	<i>Назви законів чи інших нормативно-правових актів, норм статей, частин, пунктів, які підтверджують підстави для включення</i>
перевірка правильності розрахунку і нарахування заробітної плати;	
перевірка умов праці, надання працівникам пільг і компенсацій за важкі та шкідливі умови праці, внесення подань роботодавцеві щодо усунення виявлених порушень;	ЗУ «Про охорону праці» ст.41 п.38
участь технічного інспектора праці профспілок у розслідуванні нещасного випадку з членом профспілки, встановлення його зв'язку з виробництвом, розмірів компенсації;	Порядок проведення розслідування нещасних випадків » №1232 від 30.11.11г. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», Закон України «Про охорону праці» ст.41
контроль за виконанням роботодавцем медичних пропозицій Заключного акту медогляду щодо переведення працівника на легшу роботу за станом здоров'я.	Положення про медогляд окремих категорій, наказ МОЗ України від 21.05.07г. № 246

IV. Адміністрація підприємства надає виключно членам профспілки:

<i>Зміст пропозицій</i>	<i>Назви законів чи інших нормативно-правових актів, норм статей, частин, пунктів, які підтверджують підстави для включення</i>
<p>вільний від роботи час, відпустку зі збереженням заробітної плати на період профспілкового навчання, участі в роботі профспілкових органів, ведення колективних переговорів, виконання інших профспілкових обов'язків.</p> <p>Додаткові пільги і компенсації за роботу у важких і шкідливих умовах праці</p>	<p>Закон України «Про відпустки», ст. 15-1</p> <p>Закон України «Про колективні договори і угоди», ч. 7 ст. 41</p> <p>Закон України «Про охорону праці», ст. 7</p>

З метою недопущення необґрунтованого підвищення цін на споживчі товари та послуги першої необхідності, тарифів на комунальні послуги, соціального захисту населення, у т.ч. працівників – членів профспілок, надання роз'яснень членам профспілок в регіональних угодах передбачати:

- забезпечення співпраці регіональних профспілок з територіальними відділеннями Державної інспекції з контролю за цінами, Державної інспекції з питань захисту прав споживачів та Антимонопольного комітету України.

В галузевих, регіональних і колективних угодах передбачати здійснення заходів з безумовного дотримання процедури соціального діалогу; домагатися, щоб прийняття рішень, які стосуються підвищення цін на товари і послуги, приймалися після проведення попередніх переговорів представників Сторін.

**Департамент виробничої
політики та колективно-
договірного регулювання**